

'Obama weet wat hier speelt'

gepubliceerd op 08 september 2008 08:08, bijgewerkt op 08:10

De straten van Roseland zien er door de ogen van Brian anders uit. Hij wijst op een gemoedelijke veranda met een stel vrienden: 'Dat zijn drugsdealers.' Dit blok wordt gerund door de Moles, legt hij uit. Dat is een van de gangs die deze wijk aan de beruchte South Side van Chicago onveilig maken. Een jong meisje loopt voorbij. 'Ik ken haar. Die auto van jullie – ik zou er wel andere velgen en een paar mooie dingen op zetten. Maar daar stapt ze zo in. Zodra meisjes schaamhaar beginnen te krijgen, doen ze het met je, man. Als ze 13, 14 zijn. Ze schudden met hun billen en zijn hun verstand kwijt.'

Toen Brian 14 was, schoot hij voor het eerst met een pistool op een mens. 'Hij had mijn broertje in elkaar geslagen, en dat vond ik heel erg.' Hij was al een paar jaar daarvoor bij de BDs gekomen. De letters staan voor Black Disciples, een andere bekende gang.

Zoals alle gangleden moest Brian een gelofte afleggen. Dat hij trouw zou zijn aan de andere leden, dat hij ouders en ouderen in de gang zou respecteren, dat hij zelf geen drugsverslaafde zou worden, dat hij zijn lichaam goed zou verzorgen en in stand houden, dat hij zijn best zou doen op school. Maar met dat laatste ging het mis. 'Ze leren je daar dingen die je helemaal niet wilt weten, over Romeo en Julia en zo. Laten ze liever iets vertellen over de gangs en over beroemde gangleiders.'

Brian klaagt dat de strenge regels voor gangleden niet meer worden nageleefd. 'Er wordt nu zoveel meer geschoten. Je kunt je huis niet meer uit, ze vechten op school, ze moorden op school.' En wat doet de politie? 'Die zijn bang, want ze denken dat we gek zijn. En dat zijn velen van ons ook.'

Het komt allemaal, denkt Brian, omdat de vroegere gangleiders er niet meer zijn. Die zitten in de gevangenis, ze zijn dood of ze zijn verslaafd. 'Zonder het hoofd valt het lichaam uit elkaar. Er zijn geen vaders hier.' Overigens verkoopt hij zelf ook wel eens drugs aan die verslaafden. 'Het is misschien niet goed om aan vrienden te verkopen. Maar ik moet toch ook leven?'

Brian ziet er stijlvol uit. Zoals alle jongens in Roseland is hij zwart en heeft hij zijn spijkerbroek onder zijn billen hangen. Maar hij draagt een witte hoofdband en een piepjong hondje op zijn arm, Kiesha. De drugsdealers komen aanlopen om het hondje te bewonderen. 'Kijk nou, ze gaat slapen', zegt een van hen ontroerd.

Aan de slordige Michigan Avenue, waar groepjes jongens met ontbloot bovenlijf en gloednieuwe Nike Air-schoenen voor winkels hangen, heeft Diane Latiker de gevolgen van de bendeoorlogen zichtbaar gemaakt. Op een open plek tegenover haar huis staat een soort dodenschrijn met rechtopstaande bakstenen. 'Troy Law (10)' staat erop geschilderd, 'Lazarus Jones (13)', of 'Patrice Brown (18)'.

Diane kan achter elke steen een verhaal vertellen. Het jongetje Troy ging snoep kopen met een vriendje, toen twee bendes van weerszijden van de straat op elkaar vuurden. Hij kreeg een kogel in zijn hoofd. Of neem Terrell M. Bosley (18), die in de kerk orgel had gespeeld en buiten de deur werd geraakt door een kogel. Maar ook de daders worden slachtoffer, zoals Deardre Sloughton (18), die zelf bendeleider was.

Latiker is met de stenen begonnen in mei 2007, toen haar 16-jarige buurtgenoot Blair Holt werd doodgeschoten. Sindsdien zijn in het ganggeweld van Chicago 86 kinderen omgekomen. 'Er staan 71 stenen, ik moet er nog 15 bijzetten. Het is niet bij te benen', moppert Latiker.

Zij doet er alles aan om het aantal stenen te beperken. Van haar eigen huis aan Michigan Avenue heeft ze een huiskamer voor puberjongens gemaakt: Kids off the Block. Onder het motto 'doe iets – redt een kind' probeert ze de jongens buiten het gangleven te houden. Ze organiseert basketbalwedstrijden en heeft een muziekstudiotje in haar huis gebouwd. 'Ze willen allemaal rapper worden', legt ze uit.

In de huiskamer, waar ook haar moeder zit en haar echtgenoot langdurig knutselt aan een kapotte stofzuiger, lopen jongens in en uit. Diane, een krachtige vrouw met Tina Turner-achtige uitstraling, begroet ze moederlijk en zonder omhaal. 'Waarom heb je geen eten meegenomen? Dat had ik toch gezegd?' De jongens gaan achter de computer zitten om YouTube-filmpjes te bekijken. Diane handhaaft slechts drie regels streng: niet vloeken, niet vechten en het 'n-woord' is verboden (bedoeld wordt 'nigger', de favoriete aanspreekvorm onder de zwarten in dit soort buurten).

Latiker begrijpt uitstekend waarom jongens in een gang gaan. 'De kinderen hebben hier niets anders te doen dan op straathoeken hangen. Ze zijn alleen thuis. Hun vaders zijn in de gevangenis, dood of verdwenen. Hun moeders hebben twee baantjes of zijn zelf aan de drugs. De gang is hun familie.'

Haar jongens, ganglid of niet, biedt ze ook een vervangende familie. Vandaag bestaat Kids off the Block 5 jaar en komen ze allemaal met zelfgemaakte schotels naar Latikers huis. Stoere jongens met grote lichamen, maar poeslief tegen Diane.

Als het eten verorberd is, demonstreren ze aan elkaar hiphoppasjes bij muziek uit de computer. Er gaat een luid gejoel op als Diane zich in het midden van de kring aan een woeste dans waagt.

Maar of ze er nu buiten blijven of niet, de gangs, met namen als Latin Kings of Four Corner Hustlers, bepalen het leven op straat, en dus dat van de jongens. 'Het kan erg gevaarlijk zijn om van de ene naar de andere buurt te lopen', zegt Arthur, een boom van een jongen die probeert zijn best te doen op school. 'Als je haar naar links gekamd is, kan dat een teken zijn dat je bij een bepaalde gang zit; als het anders zit, hoor je bij een andere.'

'Het geweld loopt echt uit de hand', zegt Latiker. 'Onze soldaten vechten in Irak, maar hier in onze steden is het dagelijks oorlog.' Ze hoopt dat Obama president wordt, want die is in deze wijk nog opbouwwerker geweest en kent de problemen.

Politie en politiek in Chicago proberen wanhopig de straten rustig te houden, net als hun collega's in de andere grote steden van de VS: een zomerbaantjesprogramma om jongeren van de straat te houden en een inleverdag voor schietwapens, maar ook helikopterpatrouilles en nieuwe automatische geweren om de gangs te kunnen bestrijden.

Veel jongens van Roseland zoeken hun veiligheid dichterbij, in de gangs zelf. 'Eerst ga je erbij om eindelijk ongestoord door de buurt te kunnen lopen. Dan raak je geïnteresseerd in geld, schoenen en kleren, en ga je stelen en dealen', zegt Peter Jackson (36), ex-gang-lid. Op zijn bovenarm zit nog de davidsster van de Gangster Disciples getatoeëerd. De rest van zijn bovenlichaam zit vol met gevangenistatoeages en grote littekens van mesgevechten. 'Ik heb altijd mijn best gedaan hem eruit te halen en het is uiteindelijk gelukt', roept zijn tante Linda, een politievrouw, vanaf de veranda van het huis.

Zulke familiehulp was er niet voor Brian, het ganglid met het hondje. Hij heeft zijn vader nauwelijks gekend en is van pleeggezin naar pleeggezin getrokken. 'Die deden het alleen voor het geld', zegt hij. 'Vanaf mijn 16de was ik op straat.' Jongens als hij komen vanzelfsprekend in het gangleven terecht, legt Brian uit: 'Alles wat je kent, is wat je ziet.'

Maar Brian werkt wel aan zijn toekomstdroom: rapper worden. Hij rapt een van zijn songs voor ons. '*Hey you little nigger, stay far from me.*' Het gaat over het leven in de gang, het klinkt goed en het n-woord komt in elke zin voor. Brian: 'Ik ga naar New York, waar de grote platenmaatschappijen zijn. Wie mij het eerste contracteert, heeft geluk. Ik ben van plan het te maken. Eminem is ook van high school geschopt. Die verdient nu miljoenen.'

url: http://www.volkskrant.nl/buitenland/article1064821.ece/Obama_weet_wat_hier_speelt